

ÅRSPLAN 2024-2025

RYVINGEN BARNEHAGE

LITT INFORMASJON OM RYVINGEN BARNEHAGE

Ryvingen barnehage er en privat foreldre-eid medlemsbarnehage som ligger sentralt i Åkrehamn på Karmøy.

Ryvingen er navnet på en holme som ligger rett utenfor Åkrehamn, og har også vært navnet til mange lokale fiskeskøyter. Vi er en barnehage som ønsker å skape tilhørighet til vårt nærmiljø og lokalhistorien til Åkra; derav navnet Ryvingen Barnehage.

Barnehagens verdigrunnlag:

Alle barn skal gå ut porten litt større enn når de kom.

Barna skal oppleve omsorg, trygghet, tilhørighet, anerkjennelse, bli sett og lyttet til. Vi skal også sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet.

Barnehagens verdigrunnlag skal være gjennomgående i barnehagens pedagogiske arbeid. Det skal bidra til å danne et godt grunnlag for danning, livslang læring og aktiv deltakelse for barna i et demokratisk samfunn. Vi bygger også på FNs barnekonvensjon om barns rettigheter (1989).

“Sammen er vi gode” er de ansattes motto, og vi voksne skal lytte til hverandre, være anerkjennende, sette pris på ulikheter, være rause og se hverandre.

Ryvingen barnehage har åpningstid fra 6.45-17.00 alle hverdager, og det er satt av 5 planleggingsdager i året hvor barnehagen holder stengt.

Ryvingen barnehage har flere samarbeid;

- Åkrehamn videregående skole, som innebærer at vi i perioder har elever sammen med oss i praksis.
- Høgskolen på Vestlandet (HVL), hvor barnehagelærerstudenter har praksis i vår barnehage.
- Vi er godkjent lærebedrift som gir oss muligheten til å ha lærlinger hos oss.
- Kommunens team, Tett-på har støttepedagoger/fagarbeidere ansatt for barn med nedsatt funksjonsevne gjennom kommunen.
- Samarbeid med også med kommunen som barnehagemyndighet
- Skole
- Helsestasjon
- PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste)
- BUP (barne- og ungdomspsykiatrien)
- Barnevernet
-

En målsetting vi har i Ryvingen barnehage, er å ha et høyt kunnskapsnivå blant våre ansatte. Vi ønsker å følge med i tiden og utvikle oss i takt med forskningen. Gjennom året deltar personalgruppen på ulike kurs og foredrag, og her ønsker vi å inkludere alle; assistenter, fagarbeidere, pedagoger og styrer. Vi holder oss også faglig oppdatert gjennom fordypning og diskusjonsgrupper i

ulike emner innenfor barnehagepedagogikken på personalmøter og avdelingsmøter. Som kompetansehevingstiltak gjennom kommunen deltar de ansatte på Barnehagebasert vurdering gjennom HVL og Karmøy kommune.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Samarbeidsutvalget (SU):

Samarbeidsutvalget er et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ som består av foresatte og ansatte i barnehagen. Hovedoppgavene til SU er fastsettelse av barnehagens årsplan, organisere Vaskedugnad
Foreldrerepresentanter SU er vara representantene til styret. Disse blir valgt på årsmøte i barnehagen.

Eierstyret:

Ryvingen barnehage er en foreldre-eid privat barnehage, og eierstyret i barnehagen består av foresatte og en ansattrepresentant. Eierstyret er barnehagens øverste organ. Hovedoppgavene til eierstyret er barnehagens økonomiske drift. Ryvingen barnehage er en null profitt-barnehage, som vi si at eventuelt overskudd tilfaller barnehagens egenkapital. Dette er vedtaksfestet gjennom årsmøtevedtak.

Årsmøte:

Eierstyret har som ansvar å kalle inn til årsmøte. Foreldre kan sende inn saker som de ønsker skal tas opp, og foreldre fastsetter barnehagens budsjett og velger representanter til eierstyret.

RAMMEPLAN OG PEDAGOGISK INNHOLD I RYVINGEN BARNEHAGE

Rammeplanen er et styringsdokument som er underlagt alle barnehager, og målet med rammeplanen er å gi styrer, pedagogisk leder og øvrig personale en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet.

I Ryvingen barnehage ønsker vi at rammeplanen skal prege vår helhetstenkning, og at den skal sikre en faglig kvalitet på det arbeidet vi gjør.

Pedagogisk grunnsyn innebærer de verdier og holdninger som danner grunnlaget for det vi foretar oss i barnehagen, og dette grunnsynet bygger på de lover og forskrifter som til enhver tid er gjeldende for barnehagen.

I Ryvingen har vi et pedagogisk grunnsyn som bygger på en tanke om at hvert barn i seg selv er unikt; med sin særegenhet og sine

evner. Et lite menneske som blir påvirket av personene og omgivelsene rundt seg. Vi ønsker at barnet skal oppleve trygghet og omsorg, og at lek og læring skal prege hverdagen.

Som voksne i barnehagen skal vi være åpne og mottakelige for barnet, og se barnets behov. Vi skal møte barna våre med omsorg, varme og nærhet.

Barna skal føle seg ønsket og verdifulle, og vi voksne skal møte barna med respekt og forståelse, -samtidig støtte og hjelpe barnet i hverdagslige utfordringer, gi anerkjennelse og bekrefte barnet. Vi skal være trygge voksne som setter grenser og veileder barna.

Tiden i barnehagen vil være med på å prege barnas barndom. Vi i barnehagen ønsker at de skal utvikle et positivt selvbilde og ha tro på seg selv. I samarbeid med hjemmet skal barnehagen være en støttespiller til hjemmet i omsorgs- og oppdrageransvar. I barnehagen skal barna få oppleve mestring og glede, slik at de er rustet for å møte morgendagens forventninger og krav.

FORMÅL MED BARNEHAGENS ÅRSPLAN.

Årsplanen er et arbeidsdokument og redskap for barnehagens ansatte, samtidig som det gir informasjon om hvordan vi i Ryvingen jobber målrettet for å sikre det pedagogiske tilbudet i tråd med kravene som stilles i Barnehageloven, Rammeplanen for barnehager og kommunens strategiplan. Barnehagens planer skal vise helhet og sammenheng mellom målene i årsplanen og det pedagogiske opplegget.

Når vi planlegger, har vi alltid barnets beste i fokus, og vi legger til rette for barns medvirkning i planleggingen vår. Vi vektlegger hva som er viktig i arbeidet med barna for at de skal trives og utvikle seg. Personalet jobber kontinuerlig med innholdet i rammeplanen og årsplanen, refleksjon over egen praksis og kvalitetssikring. Dette blir gjort i pedagogiskleder-møter, avdelingsmøter, personalmøter, refleksjonsgrupper, planleggingsdager og i ansattes planleggingstid.

BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET - Kompetanseutvikling.

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Det er stadig ny forskning, og både politikk, samfunn og media har innvirkning på barnehagens retning og innhold. De ansatte i barnehagene må derfor involveres og engasjeres i forbedringsarbeid rundt forskningsbaserte tiltak, da barnehagens innhold stadig er i endring.

Kompetanseutvikling i Karmøybarnehagene mot 2030. Denne planen gir et godt vurderingsgrunnlag for barnehagens kollektive drøftinger og valg av innhold i sitt utviklingsarbeid.

Ambisjonen i denne kompetanseplanen, er: ***trygg, aktiv og nysgjerrig.*** Alle barn skal få den omsorgen de trenger for å trives, leke og lære – uavhengig av

hvilken barnehage de går i. Barnehagen skal bidra til at barn får utvikle sitt fulle potensiale, uavhengig av bosted, bakgrunn eller forutsetninger. En inkluderende og trygg barnehage som bidrar til sosial utjevning ved å møte hvert enkelt barns behov, er avhengig av personale med god og relevant kompetanse.

***Barn er så kompetente som omgivelsene gir dem
mulighet til å være. Sitat Pianta***

For å oppnå dette skal barnehagen være en *LÆRENDE ORGANISASJON* og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.

RYVINGEN SOM LÆRENDE ORGANISASJON:

Gjennom gode planer, mål og økt fagkunnskap, kontinuerlig vurdering og dokumentasjon av arbeidet er Ryvingen barnehage en lærende organisasjon. Vi legger vekt på å involvere alle ansatte i planleggingsarbeidet. Kontinuerlig blir metodene og innholdet vurdert, og det blir satt av tid til refleksjon og dokumentasjon av arbeidet.

PARTNERSKAPSBARNEHAGE MED HØGSKOLEN VESTLANDET (HVL).

I barnehageåret 24-25 har Ryvingen inngått partnerskapsavtale med HVL i arbeidet med barnehagebasert vurdering. Som partnerbarnehage har vi et likeverdig samarbeid med fagansatte i HVL. Dette innebærer at vi som barnehage får støtte og veiledning i å lede og utvikle egne interne vurderingsprosesser, samtidig som fagansatte får lære og høste praksiserfaringer som de kan dra nytte av i sitt arbeid på høgskolen. Vi som barnehage vil arbeide med tema *LEK* i dette vurderingsarbeidet.

VURDERING:

Vi vurderer arbeidet jevnlig for å sikre at barn får et barnehagetilbud som er i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Det er barns trivsel og allsidig utvikling som er i fokus i vurderingsarbeidet. Vi har utviklet egne planleggings- og evalueringsplaner som sikrer systematikk i planvurdering og refleksjonsarbeidet.

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/pedagogisk-virksomhet/vurdering/>

DOKUMENTASJON:

Dokumentasjon skal synliggjøre hvordan barnehagen arbeider for å nå kravene i rammeplanen og barnehageloven, til både ansatte, foreldre og barnehagemyndighet. Dokumentasjon skal være til barnas beste. Den skal si noe om hva vi gjør og hvordan vi gjør det.

Dokumentasjon brukes også for å reflektere over egen praksis slik at ansatte kan lære og utvikle seg. Vi bruker blant annet KIDPLAN til dokumentasjon om barnehagens innhold i kontakten med foreldrene.

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/pedagogisk-virksomhet/dokumentasjon/>

INFORMASJONSFLYT I RYVINGEN BARNEHAGE:

Som kommunikasjonsplattform bruker vi i Ryvingen barnehage KIDPLAN. Her har alle foreldre hver sitt brukernavn og passord. På KIDPLAN gir vi beskjeder gjennom meldinger eller tavleoppslag, dere kan se bilder fra hverdagen vår i bildealbumene, fravær kan registreres og planer legges i kalenderen. Her finner dere også oppdaterte ukeplaner. Vi bruker også Instagram og Facebook for å nå ut til foreldre/familie og andre interesserte, med personvern i fokus. Alle avdelingene har foreldremøter ved oppstart av nytt barnehageår, og foreldresamtale fastsatt til våren. Foreldresamtaler ved behov tar vi fortløpende.

SATSINGSOMRÅDET FOR 2024-2025: LEK

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre».

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/barnehagens-formal-og-innhold/laring/>

Barn i barnehagen møter på læringssituasjoner gjennom hele dagen; i leken, i aktiviteter, i samtaler med andre barn eller voksne, under måltidet og på tur.

Vi som ansatte i barnehagen må legge til rette for en barnehagehverdag hvor lek, læring, språk og omsorg står sentralt, da vi vet hvor mye læringspotensialet det finnes i slike situasjoner. God tilvenning og relasjonsbygging gir barna trygge omgivelser hvor barna får mulighet til å utvikle sine ferdigheter, holdninger, erfaringer og kunnskaper.

Barna i barnehagen skal føle seg trygge, bli sett og hørt, ha venner, og at de selv synes det er godt å gå i barnehagen. Dette gir et også godt grunnlag for læring. For å kunne legge til rette for et stimulerende læringsmiljø i barnehagen, må vi ha bevisste voksne i barnehagen; tilstedeværende,

engasjerte voksne som har kunnskap om når, hvordan og i hvilke situasjoner barn lærer, og som synes dette er meningsfylt og interessant. For å utnytte de situasjonene som dukker opp gjennom en barnehagehverdag, må vi ha fokus på læring i planlagte, formelle situasjoner, samt de verdifulle «her og nå» - situasjonene.

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barns egen kultur» <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/barnehagens-formal-og-innhold/lek/>

Leken har stort fokus i vår barnehage, og vi ansatte jobber hele tiden med å holde oss faglig oppdatert for å kunne legge til rette for den gode leken som vi mener er så verdifull. Gjennom leken stimuleres alle sider ved barnets utvikling: språklig-, sosial-, emosjonell-, kognitiv-, motorisk- og moralsk utvikling. Barnet lærer også noe om hvordan verden fungerer både sosialt og fysisk, og barnet utvikler kreativiteten og problemløsningsevnen gjennom leken. Leken skal være lystbetont, og når barna leker kan de bli så oppslukte og hengivne i leken at de mister opplevelsen av både tid og sted. Å legge til rette for den frie leken hvor barna kan få opplevelsen av å ha kontroll, følge sine egne ideer og impulser, gir barna mulighet til å utvikle sin egen selvopplevelse og gir mestringfølelse.

I Ryvingen barnehage ønsker vi å legge til rette for den gode, verdifulle leken. Gjennom ulike gruppesammensetninger, ønsker vi at alle opplever å ha barn å leke med. Personalet skal støtte og veilede barna i ulike samspillsituasjoner, og hjelpe barna til å utvikle et variert lekerepertoar.

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for felleskapet og være i positivt samspill med barn og voksne».

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/barnehagens-formal-og-innhold/vennskap-fellesskap/>

BARNEHAGEN SKAL IVARETA BARNES BEHOV FOR OMSORG

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/barnehagens-formal-og-innhold/omsorg/>

Vi har fokus på å se hvert enkelt barn i barnehagen og verdsetter barnas ulikheter slik at de opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen. Personalet skal delta engasjert i hverdagsaktiviteter og lek sammen med barna. Ansatte skal ha et «stort fang» hvor det er plass til alle barna. Ansatte skal gi av seg selv, være sensitiv for barnas behov og vise at de bryr seg om dem. Vi skal være tydelige voksne som setter grenser og rammer på en varm og autoritativ måte. Vi skal bidra til at barna utvikler tillit til seg selv og andre.

BARNEHAGEN SKAL FREMME DANNING

«Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverden og bidra til å legge grunnlaget for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske felleskap. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for felleskapet.

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/barnehagens-formal-og-innhold/danning/>

I alle situasjoner i barnehagen utfordrer vi barnas tenking og inviterer dem inn i utforskende samtaler. Vi støtter barnas identitetsutvikling, positive selvforståelse, aktivitet, engasjement og deltagelse i felleskapet, og anerkjenner og følger opp barnas perspektiver og handlinger. Dette gjøres i lek, rutinesituasjoner, samlinger, prosjekter og felles arrangementer. Vi legger til rette for at barna kan si sine tanker og meninger, gjerne i gruppe og samling, lære å hevde sin mening og lytte til andre.

Vi gir barna erfaringer med demokratiske prosesser eksempelvis ved at flertallet bestemmer hvor turdagen skal gå. Det gir barna en forståelse for at din stemme er like viktig som andre sin, selv om valget ikke alltid blir innfridd.

BARNES MEDVIRKNING

Barnehageloven § 3: «Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av barnehages virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet».

I barnehagen får barna være med på å påvirke egen hverdag, spesielt når de leker. Barna får også velge aktiviteter de ønsker å være med på. De ansatte skal være sensitive og tolke barnas non verbale kommunikasjon på hva de ønsker å formidle.

TILVENNING I BARNEHAGEN

Når barnet skal begynne i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

(Kunnskapsdepartementet, 2017).

Vi i Ryvingen barnehage ser viktigheten med trygge og gode relasjoner, og bruker god tid på tilvenningsperioden. Når dere foreldre har takket ja til barnehageplass, sender vi ut et velkomstbrev med informasjon om barnehagen, avdelingen og ansatte som skal være sammen med barnet. Før sommeren kaller avdelingen inn til et foreldremøte, samt det avtales besøksdag. Før selve oppstarten ønsker vi så langt det lar seg gjøre å ha en oppstartssamtale hvor vi får litt informasjon om barnet, rutiner, allergier o.l.

Under selve tilvenningen settes det av minst fem dager, med mulighet for flere om det trengs. Tilvenningen foregår slik at en forelder er til stede hele tiden de første dagene; skifter bleie på barnet, er sammen under måltidssituasjoner og etter hvert legger barnet for å hvile. De voksne på avdelingen er i nærheten under disse overgangene for at barnet skal bli tryggere på de voksne, men vi ser viktigheten med at den trygge forelder er den som bistår barnet de første

dagene. På dag tre og fire bidrar den voksne på avdelingen mer og mer i både måltid, bleieskift og ev. legging, men dette er veldig individuelt ut fra hvor trygg barnet er i situasjonen. Om barnet virker trygg nok på de voksne på avdelingen, får foreldrene dra hjem etter levering den femte dagen, og heller være tilgjengelige på telefon hvis det skulle trenges. Vi anbefaler at barnet har korte dager den første tiden etter barnehagestart.

Vi legger til rette for en god tilvenning med å ha små grupper, trygge og gode voksne som kjenner godt til «Trygghetssirkelen» og som er tilgjengelige for barna (og foreldrene), bruker god tid på relasjonsbygging og med å trygge barnet på det nye stedet. En god dialog mellom barnehagen og foreldrene er også veldig viktig.

Overganger innad i barnehagen

Overganger skjer også innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe. (Kunnskapsdepartementet, 2017).

I Ryvingen starter vi med besøksdager på de nye avdelingene i løpet av våren og sommeren. Vi sender også ut informasjonsskriv om den nye avdelingen og hvilke voksne som skal jobbe der. En voksen følger barna over til ny avdeling. De foreldrene som ønsker, kan be om overgangssamtale.

Overgang mellom barnehage og skole

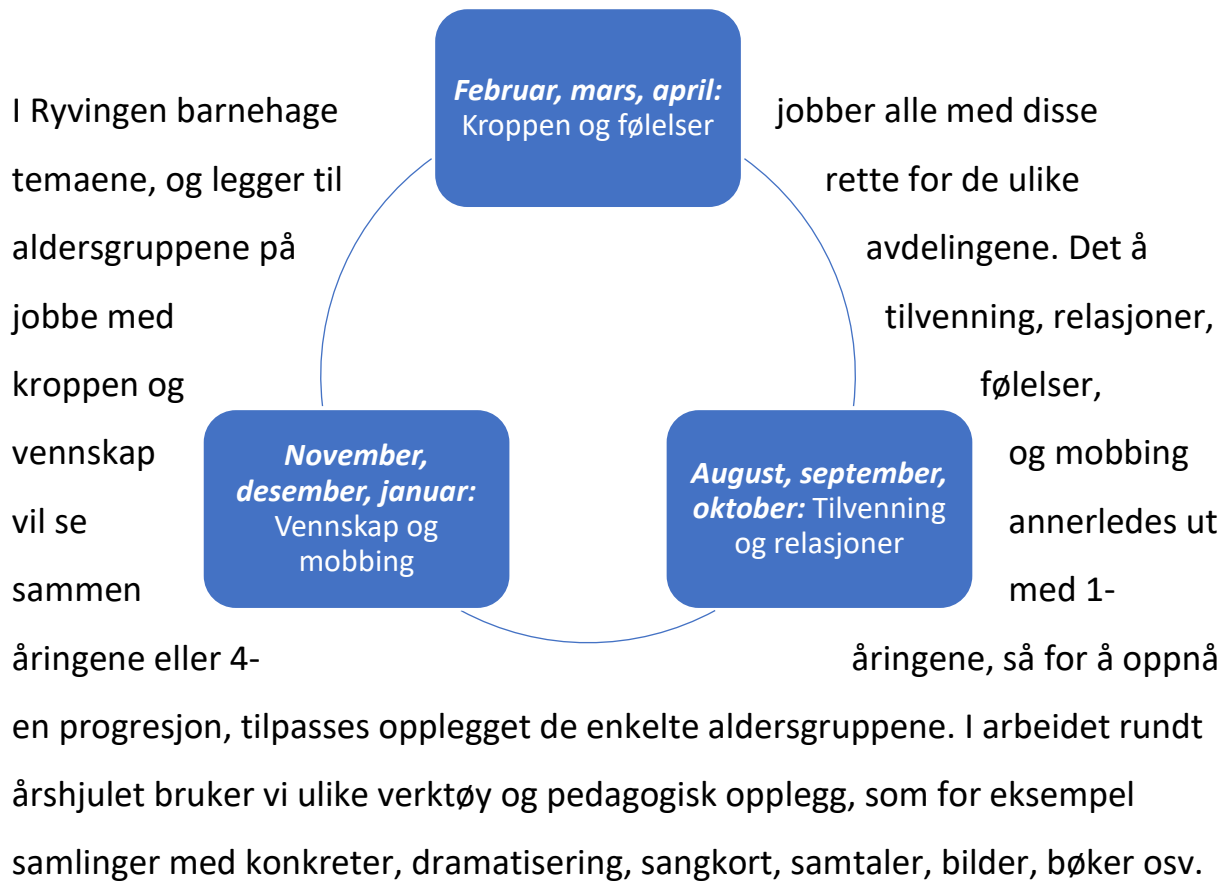
Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen. (Kunnskapsdepartementet, 2017).

I Ryvingen har vi førskoleavdeling siste året i barnehagen. Det siste året bruker vi tid med førskoleopplegget vårt og Trampoline-boka. Vi har fokus på relasjoner og styrke vennskap med de som de skal gå på samme skole med. Vi jobber også mye med at barna skal bli mer selvstendige til skolestart, som f.eks i påkledning og toalettbesøk. Vi jobber med selvregulering, trygghet på seg selv og det å ta gode valg. Vi følger barna på besøksdagene på skolene, slik at de får besøke skolen sammen med trygge voksne.

Barna i Ryvingen barnehage skal alltid kunne komme til personalet for å søke omsorg, trygghet, trøst og oppmuntring!

ÅRSHJULET I RYVINGEN BARNEHAGE

Barnas verneombud

Alle barn trenger kompetente og trygge voksne rundt seg som tar ansvar og bidrar til at de får et trygt og godt oppvekstmiljø. Barn som utsettes for vold og overgrep er særlig avhengig av voksne som tørr å se, stille de viktige spørsmålene og har mot og evne til å iverksette tiltak som er til barnets beste og trygger barns liv og helse. Styrer, verneombud og Barnas verneombud, har gått på kurs i regi av Private Barnehagers Landsforbund (PBL) og Stine Sofies Stiftelse. I etterkant av kursene har vi gått gjennom dette med resten av personalet. Målet er å utvikle virksomhetens samlede kunnskap, holdninger og ferdigheter. Med rett opplæring er barnehagen en unik arena for tidlig avdekking av vold og overgrep mot små barn. Kurset setter barnehageansatte i stand til å identifisere når et barn er utsatt for vold eller overgrep, og handle på bakgrunn av denne kunnskapen. Rammeplanen for barnehager sier: *«Personalet skal ha et bevist forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og hvite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet §22»*. (Kunnskapsdepartementet, 2017).

TRYGT OG GODT BARNEHAGEMILJØ – BARNEHAGELOVEN § 41 – NULLTOLLERANSE OG FOREBYGGENDE ARBEID

«Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser. Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna».

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/verdigrunnlag/livsmestring-og-helse/>

Alle som jobber i barnehagen, må følge med på at barna har det bra. Hvis en voksen vet om, eller tror at et barn blir mobbet, plaget, eller på andre måter ikke har det bra, skal hun/han alltid:

- Gripe inn og stoppe krenkelsen med en gang.
- Si ifra til styrer i barnehagen.
- Undersøke hva som har skjedd.
- Sette inn tiltak, og lage en plan for å sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø.

Vi har også laget en egen handlingsplan for et godt psykososialt miljø i barnehagen.

Reaksjonstrapp mot mobbing:

Reaksjonstrapper er hentet fra de utrolige årene (DUÅ), og er med på å sikre at personalet reagerer likt på ulike situasjoner. Personalet blir mer bevisste på sin rolle gjennom diskusjoner rundt tema/situasjon på avdelingsmøter, og barna blir trygge for det er de samme reglene/grensene de møter hos alle i personalet.

HVORDAN VI JOBBER MED TRYGT OG GODT BARNEHAGEMILJØ

Barnehagen har utarbeidet rutiner for opplæring av ansatte, vi jobber forebyggende for et godt psykososialt barnehagemiljø. (PBL MENTOR/HMS system). Det er de ansattes ansvar å bygge gode relasjoner til alle barna på avdelingen. Gjennom systematisk pedagogisk arbeid på hver avdeling jobbes det for at ingen faller utenfor.

FAGOMRÅDENE

I rammeplanen for barnehager (Kunnskapsdepartementet, 2017) finner vi fagområdene som skal gjenspeile områder som har egenverdi og interesse for barnehagebarna, og som skal bidra til å fremme allsidig utvikling, trivsel og helse. Disse fagområdene skal være gjennomgående for innholdet i barnehagepedagogikken, og vi ønsker at barna skal oppleve dette arbeidet som meningsfullt og morsomt.

Kommunikasjon, språk og tekst

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling. (Kunnskapsdepartementet, 2017).

- Ha fokus på hverdagssamtaler, stille åpne spørsmål og ta oss tid til å lytte.
- Oppleve spenning og innlevelse i for eksempel historier, eventyr, sagn og ulike typer lek.
- Sette ord på ulike typer følelser.
- Snakke og gjenfortelle opplevelser.
- Benevne det vi gjør eller driver med, på alle arenaer.
- Være aktive lyttere når barna har noe å fortelle.
- Være gode språklige forbilder ved å ha et tydelig og korrekt språk.

- Legge til rette for gode lekemiljøer som inspirerer til lek, da leken er en aktivitet som lar barna bruke språket, lære språket og mestre språket.

- Utforske språket gjennom lek,
- sang, rim, regler og lignende.
- Oppfordre barna til å snakke foran en forsamling, som for eksempel fortelle fra helga i en samlingsstund.
- Vi bruker dialogisk lesing som verktøy i lesegruppene.

Trinn 1

Lyttende voksne som er var for barnets kommunikasjonsytninger. Mimikk, kropsspråk

Begrepslæring gjennom daglige rutiner. De voksne setter ord på handlinger.

Oppmuntre barnet til samtale, f.eks. lesing i bøker, sanger, rim og regler.

Trinn 2

Lyttende voksne som er med på å videreutvikle barnets kommunikative ferdigheter.

Begrepslæring gjennom lek og aktiviteter, som f.eks. rollelek, sang, rim og regler.

Lekesang og lekeskriving.

Lesegrupper - grep om begreper.

Trinn 3

Lyttende voksne som deltar i samtaler og inviterer til ulike typer samtaler.

Utvider begrepslæring og legger til rette for filosofiske samtaler med åpne spørsmål.

Støtter barns lek og utforsking av skriftspråket.

Oppmuntre barnet til å fabulere og leke med språk, lyder, rim og rytme.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. (Kunnskapsdepartementet, 2017).

- De voksne skal oppmuntre og støtte barnet til å prøve nye og utviklende kroppslige aktiviteter. Ha tema om kroppen og lære hva de ulike kroppsdelenene heter. Skape bevissthet om det å bestemme over egen kropp.
- Ryvingen barnehage har to puterom hvor alle barna kan boltre seg i fri og aktiv lek. Vi leier også aktivitetshallen i Åkrahallen to dager i uken som avdelingene ruller på. Uteområdet vårt er stort, innbydende og utfordrende med klatremuligheter og motorikkbane, og skal være med på å fremme aktivitet og fantasi.

- Vi er jevnlig på turer i nærmiljøet, og vi går mye turer til Åkrasanden, Olaskogen, Hakkebakkeskogen og andre kjekke steder på Åkra, eller at vi besøker andre steder ved hjelp av buss. Det å bevege seg i ulendt terreng, klatre, løpe, hoppe og gå gir god trening i kroppsbeherskelse.
- Vi har egen kokk i barnehagen som lager god hjemmelaget mat som f.eks. lapskaus, komle, fiskegrateng, fisk, kjøttkaker og mye mer, tre dager i uken. De andre to dagene har vi smøremåltid som vi varierer med kokte egg, eggerøre eller fiskekaker.

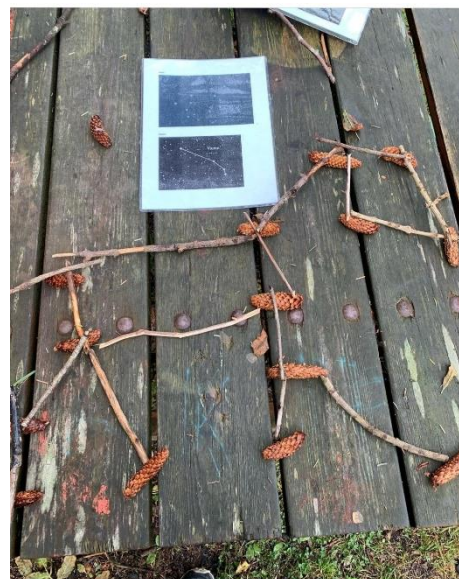

Kunst, kultur og kreativitet

Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforsking, fordypning og progresjon. Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. (Kunnskapsdepartementet, 2017).

- Vi skal legge til rette for at barna skal ha tilgang til ulike typer formingsmateriell, bruke ulike typer teknikker, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk.
- Vi skal legge til rette for at de møter ulike kunstneriske og kulturelle uttrykksformer, og sørge for at barna får «en dråpe kultur» i barnehagehverdagen.
- Musikk, dans og drama bidrar til varierte uttrykksformer. Vi bruker fellessamlinger, samsamlinger, musikk og dans i barnehagen, og drar på teaterforestillinger på kulturhuset.
- Vi oppfordrer barna til å være kreative, bruke fantasien og få en skaperglede.

Trinn 1

Voksne legger til rette for sanseintrykk gjennom formingsaktiviteter der barna får erfaringer med ulike materialer og utstyr. Dette kan eksempelvis være fingermaling, plastelina, fotavtrykk.

Introdusere barna for historier og eventyr gjennom bøker, konkrete og sanseopplevelser.

La barna oppleve glede ved erfaringer med musikk, dans og drama.

Fokus på barnekultur og kreativitet gjennom lek. Personalet er bevisst på rullering av leker og materialer for å utvide og utvikle lekerepertoaret.

Trinn 2

Voksne legger til rette slik at barnafår eksperimentere med ulike teknikker og bruk av formingsutstyr. dette kan f.eks. være å forme trolleig, lage bilder av naturelementer eller skape fantasifulle bildecollager.

Videreutvikler arnas forhold til bøker og litteratur, og bruker dette som kilde til fantasi, kreativitet og skaperglede. Barnegruppene har jevnlig turer til bibliotek og idrettsanlegg.

Voksne som skaper muligheter for allsidige opplevelser gjennom musikk, dans og drama. Barna utvikler seg selv gjennom å delta aktivt i fellessamlinger med de andre avdelingene.

Voksne som veileder, inspirerer og videreutvikler barnas lek gjennom å delta aktivt selv.

Trinn 3

Utfordrer barna med ulike teknikker og et større utvalg av formingsmaterialer. Dette kan eksempelvis være å tegne blyant- og kulltegninger, perle med mønster og veving.

Oppmuntrer og stimulerer barna til å iakttta estetiske fenomener og detaljer i møte med bilde og tekst.

Barna er i større grad mer deltakende i forestillinger i barnehagen.

Voksne som gir tid og rom til barns selvstendighet i utviklingen av rolleleken, og som har et bevisst forhold til betydningen kunst og kultur har i denne sammenhengen.

Natur, miljø og teknologi

Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. (Kunnskapsdepartementet, 2017).

- Vi ønsker at barna skal få gode opplevelser og bli glade i naturen.
- Vi ønsker å legge til rette for at barna får et mangfold av naturopplevelser og får oppleve naturen som arena for lek og læring.
- Allemannsretten gir oss fantastiske muligheter til å oppleve og bruke naturen omkring oss, men med disse rettighetene kommer også et ansvar både opp mot grunneier, andre turgåere, planter og dyr. Naturvakten hjelper oss i å bli ansvarlige på disse områdene..
- Hver avdeling har faste turdager, og vi går på tur i nærmiljøet som for eksempel til Åkrasanden, Speidarplassen, Fyssteskogen, Olaskogen og Byparken.
- Vi utforsker, undrer og filosoferer sammen med barna. Vi har fokus på «her og nå»-situasjonene – studerer skruketrollet under steinen, marken vi fant i jorda eller krabben vi nesten fikk tak i.

Trinn 1

Gi barna mulighet til å bruke sansene aktivt ved å utforske sand, vann og annet naturmateriale.

La barna få sanse de ulike værslagene.

La barna bli kjent med barnehagens nærområde og gi dem motoriske utfordringer i ulendt terreng.

Trinn 2

Gi barna naturopplevelser i all slags vær.

La barna få kjennskap og erfaringer til alle de fire årstidene.

Gi barna kjennskap til ulike fugler, insekter, trær, blomster og dyr i barnehagens nærområde.

Lære barna å ta vare på naturen. Introdusere barna for miljøbevissthet ved voksne som gode rollemodeller.

Trinn 3

Ta barna med ut på lengre turer.

Gi rom for undring, utforskning og filosofering, og la barna få en forståelse for samspillet i naturen.

Vi planter frø og observerer prosessen fra frø til plante.

La barna få eksperimentere med ulike fysikkforsøk.

Vi legger til rette for at barna skal få utforske, leke, lære og selv skape noe gjennom digitale uttrykksformer.

Antall, rom og form

Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning. (Kunnskapsdepartementet, 2017).

- Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling.
- Det er også viktig å stille spørsmål, resonnere, argumentere, søke løsninger og undre seg sammen med barna.
- Vi bruker digitale verktøy, naturmaterialer, spill, bøker, leker og utstyr til å inspirere til barns utforsking og tenking.

Trinn 1

Gi barna begynnende erfaringer gjennom matematiske aktiviteter der barna får utforske og eksperimentere i lek og aktiviteter.

Vi voksne må utfordre og bekrefte barnas matematiske tenkning, og være oppmerksomme på matematiske begreper i hverdagen.

Vi ønsker å inspirere til matematisk tenkning gjennom enkle puslespill, klosser, rim, regler, sanger, eventyr, bøker og leker.

For eksempel finner vi matematiske begreper i eventyret om bukkene Bruse (tre bukker, liten-mellom-stor, under-over, først-sist).

Trinn 2

Vi voksne må være undrende, bekreftende og utvide barnas uttrykk og nysgjerrighet og ta dette på alvor.

Gjennom lek eksperimenterer barna med tall, mengde og telling.

Barna skal erfare størrelser i omgivelsene og sammenligne, og de skal undersøke og gjenkjenne egenskaper, former og farger.

Trinn 3

Vi skal jobbe med matematiske begreper gjennom lek, turer og aktiviteter.

Vi skal styrke barnas nysgjerrighet og matematikkglede ved at vi undrer og resonnerer sammen med barna.

Vi skal også stimulere barnas evne til å bruke språket som redskap for logisk tenkning.

Barna skal få erfaring med teknologi, som for eksempel programmering.

Vi bruker verktøy som Salaby, NRK Super og Trampoline førskolebok.

Etikk, religion og filosofi

Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett. Gjennom å samtale om og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål skal barn få anledning til selv å formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar. (Kunnskapsdepartementet, 2017).

- Gjennom samlinger og små grupper presenteres tema som respekt, toleranse, rett og galt og viktigheten av selvstendige valg. Barnehagen har ulike pedagogiske verktøy som brukes i disse samlingene (Mitt valg, Dunderly, Nelly og Hamsa og de ti små vennebøkene). Vi bruker rollespill sammen med barna for å konkretisere en spesiell situasjon og ha en samtale rundt temaet.
- Vi jobber ut fra felles plattform og verdier om barnesyn, medvirkning, respekt og toleranse. Barn i vår barnehage vil oppleve at de voksne har dette verdisynet til felles.
- Ifølge rammeplanen er høytidene, spesielt julen, noe vi vektlegger i barnehagen. Det fortelles om juleevangeliet, Lucia, påskeevangeliet, og vi synger både julesanger og påskesanger.
- Vi markerer andre religioner og høytider som er representert i barnegruppene. Dette er for å skape forståelse for andres religion og kultur.

Trinn 1

Barna oppfordres til og får bekreftelse på gode handlinger.

Personalet er rollemodeller - de viser hvordan man skal være med hverandre.

Barna blir sunget og lest for i forbindelse med de ulike merkedagene.

Barna blir introdusert for opplevelser og tradisjoner knyttet til merkedager og høytider, og her bruker vi mye sanger og lesing.

Trinn 2

Barna oppmuntres til å vise respekt og solidaritet overfor andre, og reflekterer over rett og galt.

Personalet hjelper til i/støtter i konfliktløsning ved å gi barna alternative løsninger.

Barna får kunnskap om hvorfor vi feirer høytider/har tradisjoner, og hvor de kommer fra.

Barnas undring blir møtt med åpent sinn.

Trinn 3

Barna får erfaringer med at forskjellighet og uenighet er ok.

Barna lærer å inngå kompromisser.

Barna får nærmere kjennskap til historien bak de ulike høytidene og tradisjonene.

Barna filosoferer og undrer seg over livet og døden, og barna skal få undre seg sammen med tilgjengelig personale.

Nærmiljø og samfunn

Barns medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. (Kunnskapsdepartementet, 2017).

- Vi bruker mye nærmiljøet rundt oss, og går mye på turer i nærheten. Vi går gjerne til samme sted flere ganger for å skape tilhørighet og gjenkjenning.
- Vi ønsker å fremme lokalhistorien, så derfor tar vi barna med på besøk til forskjellige gamle bygg og steder (Mortholmen, Åkra gamle kirke, vikinggården på Avaldsnes, bunkersene o.l.) hvor barna får et nærere forhold til historien og kjennskap til hvordan samfunnet vårt har endret seg.
- Vi besøker også ulike samfunnsinstanser som vi ønsker at barna skal få et forhold til (kirken, legevakt, politi, brannstasjon, fiskemottak, baker o.l.).

Trinn 1

Trygge barnet inne på avdelingen, ute i barnehagen og utenfor barnehagens område.

Skape tilhørighet til hverandre og skape et fellesskap på avdelingen og i barnehagen.

Fokus på vennskap og hvordan vi skal være mot og med hverandre.

Lære om vår egen familie.

Et første møte med den samiske kulturen.

Trinn 2

Utforske ulike landskap, lære å ferdes trygt utenfor barnehagens område. erfaring med lokale tradisjoner og instanser i nærmiljet.

Oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikle tillit til deltakelse i samfunnet.

En begynnende forståelse for at alle er like mye verdt, og begynnende kjennskap til menneskerettigheter.

Få større kunnskap om familie og bli kjent med ulike familieformer og levesett.

Bli kjent med hvorfor vi markerer samenes dag.

Trinn 3

Utforske områder som ligger i større avstand fra barnehagen. bidra til kunnskap om lokalhistorien, lokale tradisjoner om samfunnsinstanser. Lære barnet å orientere seg og ferdes trygt.

Erfaringer med at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og andre.

Lære grunnleggende verdier som respekt, inkludering, toleranse, likestilling og demokrati. Kjennskap til betydningen av menneskerettighetene.

Bli kjent med ulike tradisjoner, familieformer, levesett og nasjonale minoriteter.

Få mer kunnskap om den samiske kulturen.

OVERSIKT OVER PLANLEGGINGSDAGER OG ARRANGEMENTER

Planleggingsdager

Dato
15. august 2024
23. september 2024
2. januar 2025
25. mars 2025
30. mai 2025

Arrangementer

Dato	Arrangement	Sted
30.11.24	Stelle til jul	Barnehagen
13.12.24	Lucia	Kirken
	Piken med svovelstikkene	Kulturhuset
12.12.24	Nissefest for barna	Barnehagen
19.12.24	Julebord for barna	Barnehagen
28.02.25	Karneval	Barnehagen
10.04.25	Påskefrokost 07.30	Barnehagen
11.04.25	Påskeaktiviteter	Barnehagen
16.05.25	17. mai-fest	Åkra og barnehagen
05.06.25	Sommerfest for barn og foreldre	Barnehagen
???	Sommerfest for personalet	

SIKKERHETSRUTINER I RYVINGEN BARNEHAGE

Navnelister:

Navnelister skal føres kontinuerlig i hele barnehagens åpningstid. Navnene skal sjekkes på vei til utelek, under uteleken, og når barna er kommet inn fra uteleken. Når barna er inne, skal listen sjekkes jevnlig.

Turer utenfor barnehagen:

Det foreligger egne sikkerhetsinstruksjoner for turer utenfor barnehagens område, og på forhånd blir det fylt ut risikovurdering for disse turene. På turer med bil og buss, skal barna sikres etter forskriftene. På turer til sjø og vann, har ansatte godkjente livredningskurs. Personalet må opptre med stor varsomhet/oppmerksomhet, og bruke sunn fornuft i forhold til vurdering av farer.

Giftige stoffer/farlige gjenstander:

Kniver, sakser og andre farlige gjenstander, skal oppbevares utilgjengelig for barna, høyt oppe, utenfor rekkevidde eller låses inn. Det samme gjelder for løsemidler, giftige stoffer, vaskemidler og lignende.

Ute:

Sjekkliste for uteområdet skal utføres hver dag før uteleken kan starte. Det skal til enhver tid være en voksen fra hver avdeling på uteområdet når barna er ute. Det skal alltid være tilgjengelige voksne på de ulike sonene på uteområdet.

Brann, evakuering:

Alle i personalet skal ha gjort seg kjent med branninstruksene for den avdelingen de jobber på. Vi har brannøvelser gjennom året: både planlagte og uplanlagte.

Parkeringsplass:

Parkeringsplassen er utenfor barnehagens lekeområde. Vi ber alle brukere av parkeringsområdet om å vise spesiell aktsomhet og forsiktighet. Slipp aldri barna alene ut på parkeringsplassen, og vær veldig nøye med lukking av portene, både på vei inn og ut av barnehagen. Bilene skal ikke stå på tomgang, og vi oppfordrer ALLE til å rygge bilene inn i parkeringslommene.

Bildedryss:

SYKE BARN – RETNINGSLINJER FRA FOLKEHELSEINSTITUTTET

Hovedregelen er at febersyke barn og barn med redusert allmenntilstand, skal holdes hjemme. Nedenfor følger en oversikt over når barn forøvrig kan gå i barnehagen ved forskjellige sykdommer. Er du i tvil, kontakt lege.

Når skal barna være hjemme fra barnehagen?

Brennkopper

Barn med brennkopper kan vende tilbake til barnehagen når sårene er under kontroll og det ikke lenger er fare for at smitteførende sårsekret kan påføres andre barnehagebarn direkte eller indirekte gjennom kontaktpunkter.

Diarè, med eller uten brekninger

Barn med diarè kan vende tilbake til barnehagen to døgn (48 timer) etter at de har blitt symptomfrie. Dette gjelder også bleiebarn. Barn som til vanlig har en tendens til løs avføring trenger ikke holdes borte fra barnehagen. Det må være foreldrene som avgjør om barnet har en unormal diarètilstand.

Feber

Barns normale kroppstemperatur kan variere, men mer enn 38° C målt i endetarmen er forhøyet temperatur. Barn med feber bør først og fremst av hensyn til seg selv holdes hjemme til barnet er feberfri. I noen sammenhenger kan det være ønskelig av smittevernhensyn.

Hodelus

Hvis det oppdages hodelus på barn i barnehagen, er det ikke nødvendig å sende barnet hjem. Når barnet kommer hjem, skal første del av behandlingen helst gjennomføres samme kveld/natt. Barnet kan gå i barnehagen som normalt. Barnehagen og vennekretsen bør informeres om at barnet har hodelus, slik at vennekretsen kan sjekkes for lus og barnet unngå gjensmitte.

Influensalignende symptomer

Barnet kan gå tilbake til barnehagen når allmenntilstanden tilsier det, selv om det fortsatt har noen restsymptomer. Ved influensapandemi kan det være aktuelt å holde barnet hjemme lengre.

Kikhoste

Ved behandling tidlig i sykdomsforløpet blir barnet vanligvis smittefri fem dager etter igangsatt behandling, og barnet bør derfor holdes hjemme fra barnehagen i denne perioden. Senere i sykdomsforløpet vil smittsomheten være betydelig mindre, og barn kan derfor gå i barnehage dagen etter igangsatt behandling.

Kusma

Uvaksinerte barn med sikker diagnose kan vende tilbake til barnehagen ni dager etter at hevelsen inntreffer.

Mark (barnemark) og spolmark

Barnet kan vende tilbake til barnehagen etter igangsatt behandling.

Meslinger

Barnet kan vende tilbake til barnehagen tidligst fire dager etter opptreden av utslett dersom allmenntilstanden ellers er god.

Norovirus-infeksjon

Norovirus er en vanlig årsak til omgangssyke. Smitterisikoen er størst mens man har symptomer med oppkast og/eller diarè, og barn bør holdes hjemme i denne perioden. Man bør vente 48 timer etter at barnet ikke lenger har oppkast og/eller diarè før det kan gå tilbake til barnehagen.

Ringorm

Barnet kan vende tilbake til barnehagen dagen etter behandling er igangsatt.

RS, korona og andre luftveisinfeksjoner

Forkjølelse er den vanligste infeksjonen hos barn. Barnet kan gå tilbake til barnehagen når allmenntilstanden tilsier det. Det betyr at barn med noe restsymptomer etter gjennomgått forkjølelse, som rennende nese, snørr eller hoste, kan komme tilbake til barnehagen når barnet ellers er i sin vanlige form. Ved hoste uten feber kan barnet gå tilbake til barnehagen når allmenntilstanden tilsier det.

Skabb

Barnet kan vende tilbake til barnehagen dagen etter behandling er igangsatt.

Vannkopper

Barnet kan vende tilbake til barnehagen når utslettet har begynt å tørke inn.

Øyekatarr

Det er ikke grunnlag for å anbefale at barnehagebarn med mild til moderat øyekatarr holdes hjemme. Ved kraftig øyekatarr med rikelig pussdannelse bør barnet holdes hjemme inntil pussdannelsen har avtatt. Dette er på grunn av risikoen for å smitte andre barn. Ved kraftige øyekatarr vil det vanligvis være behov for legekontakt.